

határozat, illetve az azokban megállapított tényállás nem köti. A 163. § (1) bekezdése értelmében a bíróság a per eldöntéséhez szükséges tények megállapítása végett bizonyítást rendel el. A (2) bekezdés szerint a bíróság az ellenfél beismerése, mindkét fél egyező, vagy az egyik félnek az ellenfél által bírói felhívás ellenére kétségbe nem vont előadása folytán valónak fogadhat el tényeket, ha azok tekintetében kételye nem merül fel. A (3) bekezdés szerint a bíróság az általa köztudomásúnak ismert tényeket valónak fogadhatja el. Ugyanez áll azokra a tényekre is, amelyekről a bíróságnak hivatalos tudomása van. Ezeket a tényeket a bíróság akkor is figyelembe veszi, ha azokat a felek nem hozták fel, köteles azonban a feleket a tényekre a tárgyaláson figyelmeztetni. A 164. § (1) bekezdése szerint a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valónak fogadja el. A 206. § (1) bekezdése értelmében a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg, a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli, és meggyőződése szerint bírálja el. A (2) bekezdés szerint a per adataival egybevetett mérlegelés alapján a bíróság azt is meggyőződése szerint ítéli meg, hogy milyen jelentőséget kell tulajdonítani annak, ha a személyes megjelenésre idézett fél nem jelent meg, vagy a fél vagy képviselője valamely felhívásnak nem tett eleget, a hozzá intézett kérdésre nem felelt, vagy kijelentette, hogy valamely tény valóságáról nincs tudomása, vagy arra nem emlékszik.

A bíróság fontosnak tartja általánosságban rögzíteni azt a körülményt, hogy a bíróság jogalkalmazó szervezetként még csak érintőlegesen sem politizálhat. A személyiségi jogi pernek a jogrendszerben elfoglalt helyénél, szerepénél fogva a személyiségi jogi per nem alkalmas bármely más jogterületre tartozó jogvita eldöntésére, de még véleményezésére sem, továbbá nem szolgálhat speciális jogorvoslati fórumként sem. A következőes bírói gyakorlat értelmében az alkalmazott címeknek külön „helyiértéke” van, tekintettel arra az újságolvasói vagy internetolvasói gyakorlatra is, hogy gyakran csak a címeket futják át az olvasók, a részletekkel kevésbé foglalkoznak. Abban is következőes a bírói gyakorlat, hogy látszólagos tagadással is megvalósítható tényállítás, miként olyan módon is, hogy a közölt tényt, mint nem teljesen bizonyosat teszik közzé. A bíróság mindezen általános szempontok alapján végezte el a konkrét vizsgálatot.

I. Jogalap

I./A. Az I. r. felperes vonatkozásában kifogásolt kitételek

I./A/1. Az alkalmazott cím

Az I. r. felperes kifogásolta, hogy a cikk címe („Médiamilliárdosnak áldozták fel a Janikovszkyt?”) valótlan híresztelést valósít meg, tekintettel arra, hogy az I. r. felperes az iskolát senkinek nem áldozta fel. Utalt arra, hogy az állandó bírói gyakorlat értelmében a kérdés formájában történő célozgatás ugyancsak jogsértésnek minősül. Az alperesek előadták, hogy a cikk kizárólag figyelemfelhívás céljából véleménynyilvánítást tartalmaz, nem pedig tényállítást. A bíróság ezt a kereseti kérelmet nem találta alaposnak. A cím ugyan önálló értékkel bír, de nem szakítható el a közlemény egészétől. A bíróság fontosnak tartja rögzíteni azt is, hogy önmagában a vélemény helytállósága nem képezheti jogi vita tárgyát, lehet, hogy a szerző vélekedése nem megalapozott, de ettől még nem minősíthető a cím tényállításnak a bíróság szerint, hanem egy feltételezést, mint véleményt tartalmaz, ezért a bíróság ezt a kereseti kérelmet elutasította.

I./A/2. A megtakarítás felhasználása

Az I. r. felperes sérelmezte azt a közlést, mely szerint a Janikovszky Iskola kiürítésével megspórolható mintegy tízmillió forinttal fizetik ki azt a Várkonyi (helyesen: Várhegyi) Attilát, aki az általa vezetett Prestige Média Kft.-vel készíti a kerületi önkormányzati újságot, véletlenül éppen tízmilliós nagyságrendű honoráriumért. A felperesek előadták, hogy ez a közlés azt a hamis látszatot kelti, mint hogyha az iskola bezárására azért lenne szükség, hogy ki lehessen fizetni a nevezett céget. A két intézkedés, illetve szerződés között valójában semmilyen kapcsolat nincs, ezért a felperes álláspontja szerint a két dolog összemosása a valóság durva meghamisítása, a közvélemény megtévesztése. Az alperesek ezzel szemben előadták, hogy itt a pénzügyi lehetőségek összekapcsolódásáról kifejtett véleményről van szó, vagyis arról, hogy mi mindenre lehet költeni azt a pénzt, amelyet az önkormányzat állítása szerint az iskola bezárásával megspórolhat. Az alperesek szerint nem arról értekezik a szerző, hogy egy az egyben ezt az összeget mire használnák fel, hanem azt a véleményét fejt ki a szerző, hogy a megspórolható összeg egyébként mire költhető.

A bíróság ezt a kereseti kérelmet nem találta alaposnak. A bíróság álláspontja szerint a politikai-közéleti véleménynyilvánítás fentebb említett tágabb keretei között kifejthető vélemény arról, hogy a várt vagy vélt megtakarítást mire lehet költeni, és a közéleti vita keretében a szerző a bíróság szerint kifejthet olyan álláspontot, amely kritizálja az önkormányzat egy másik szerződését. A bíróság szerint tehát nem lépte túl ebben az esetben sem az alperesi oldal a véleménynyilvánítás lehetőségét, kereteit, ezért ezt a kereseti kérelmet a bíróság elutasította.

I./A/3. Vitézy Tamás és a fideszes vezetők üdülése

Az I. r. felperes kifogásolta azt a megfogalmazást, hogy a Helyi Téma laptulajdonosa, Vitézy Tamás Orbán Viktor rokonaként évtizede pihenteti a teljes fidesz-vezérkart horvátországi tengerparti ingatlanán, és ezért akár „számlát nyújtana be a kerületeknek”. A felperesek előadták, hogy az iskolaracionalizálás ügyét a cikk teljesen alaptalanul mossa össze a Théma Lapkiadó Kft.-vel kötött szerződéssel, ráadásul olyan látszatot is kelt, hogy az I. r. felperes nem a Théma Lapkiadó Kft. tényleges szolgáltatásért fizetne megbízási díjat, hanem a „nyaraltatást” kívánná meghálálni a szerződés leple alatt.

Az alperesek álláspontja ezzel szemben az volt, hogy ez a mondat az I. r. felperesről semmiféle megállapítást nem tesz. Vitézy Tamás helyett vagy nevében az I. r. felperes nem járhat el.

A bíróság ezt a kereseti kérelmet nem találta alaposnak. Osztotta az alperesek jogi álláspontját arról, hogy a vonatkozó kitétel igazából Vitézy Tamás magatartására vonatkozik, helyette és nevében pedig az I. r. felperes nem járhat el. A bíróság szerint pusztán ebből a közlésből, de szövegösszefüggéséből sem keletkezik olyan látszat, mint hogy az I. r. felperes úgymond a fideszes vezérkar családtagjainak nyaraltatásáért fizetne a Théma Lapkiadó Kft.-nek. A bíróságnak az összefüggések vizsgálatánál abból kell kiindulnia, hogy azt az általános közfelfogás szerint hogyan lehet érteni. A jelen esetben az I. r. felperes személyes érintettséget vázoló álláspontja olyan többszörös logikai áttételeket tartalmaz, amely közvetlenül az olvasó számára a közlésből a bíróság szerint nem kiolvasható. A bíróság ilyen körülmények között alapvetően a keresetösszeíró jog hiányára figyelemmel ezt a kereseti kérelmet elutasította.

I./A/4. A fejlesztési terv hiányosságai

Az I. r. felperes kifogásolta a cikk azon megállapítását, mely szerint a kerületi önkormányzat Közoktatási, feladat-ellátási, intézményhálózat-működtetési és fejlesztési tervében nem esik szó iskolabezárásokról, -összevonásokról, -átstrukturálásokról. Az alperesek álláspontja szerint ezt a fejlesztési terv tényleges ismeretében kell eldönteni. Az alperesek álláspontja az volt, hogy ha esetlegesen ebben a kérdésben az újságíró téves információt kapott, az még nem jelenti azt, hogy a közlés tartalma ezzel együtt sértő lenne.

A bíróság ezt a kereseti kérelmet alaposnak találta. A bíróság a csatolt Fejlesztési tervből megállapította, hogy abban kiemelten és több helyen is szó esik az intézményhálózat racionalizálásáról, intézmények lehetséges összevonásáról, megszüntetéséről, egészen odáig, hogy a megtakarítások felhasználására is történik utalás. A terv tehát konkrétan utal összevonások lehetőségére, racionalizálásra, intézmények megszüntetésének lehetőségére, illetve az így keletkező megtakarítások felhasználására is, ezért a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a megfogalmazott tényállítás tényszerűen valótlan. A bíróság szerint a közlés egyben sértő tartalmat is hordoz, hiszen azt a megfogalmazást tartalmazza lényegében, hogy az önkormányzat részéről váratlan döntés született, amelynek semmiféle előzménye nem volt, így gyakorlatilag az önkormányzat félrevezette volna a kerületi lakosokat. A bíróság ilyen körülmények között a jogsértést a rendelkező rész szerint megállapította.

I./A/5. A tájékoztató tartalma

A felperesek kifogásolták a cikk azon megállapítását, hogy a szülők részére megküldött tájékoztató konkrétumokat nem tartalmaz, az okokat nem boncolgatja, hibásan tartalmazza a Janikovszky Iskola tanulólétszámát, és nem tér ki arra, hogy hogyan fognak elférni a Hernád u. 42-46-ban a két iskola diákjai. Az I. r. felperes előadta, hogy valójában beszél az okokról a tájékoztató, kitér az integráció valós okaira, és pontosan tünteti fel a Janikovszky Iskola tanulólétszámát. Az alperesek előadták, hogy a tájékoztató alapján megállapítható, hogy megalapozott véleményt formált a szerző a tájékoztató tartalmáról.

A bíróság ezt a kereseti kérelmet részben találta alaposnak. A bíróság a véleménynyilvánítás körébe sorolta, így elutasította azt a kereseti igényt, amely arra vonatkozott volna, hogy a szülői tájékoztató kellően megindokolt volt-e. A tájékoztatóból megállapítható, hogy abban valóban közöltek indokokat, de az a bíróság szerint a véleménynyilvánítás körébe tartozik, hogy ezeket az indokokat valaki kielégítőnek ítéli meg, vagy sem. Ezen túlmenően ugyanakkor a bíróság a helyreigazítást elrendelte, mert a bíróság szerint a tájékoztatóból megállapítható volt, hogy milyen módon tartják elhelyezhetőnek a diákokat a Hernád u. 42-46. szám alatt, ugyanis a tájékoztató 2. oldalának második bekezdése tartalmazza azt, hogy a két épületszárny együttesen 750 fős befogadóképességgel rendelkezik. Azt is rögzítik, hogy a Hernád utcában a jelenlegi tanulólétszám 291 fő, és a Janikovszky Iskola általános iskolás tanulólétszáma pedig 365 fő. Ebből megállapítható, hogy 750 fős kapacitás mellett ez a létszám elhelyezhető, figyelemmel arra, hogy a 65 fő gimnazistának a Fővárosi Önkormányzat ad elhelyezést. Az alperes nem bizonyította azt sem, hogy miért lenne hibás a Janikovszky Iskolára vonatkozó létszámadat, ezért bizonyítottság hiányában ebben a körben is megállapította a bíróság jogsértést. A bíróság szerint az adatok pontatlansága, illetve megalapozatlan említése az I. r. felperesre nézve azért hordoz egyben sértő tartalmat is, mert olyan látszatot kelt, hogy a döntés minden vonatkozásban megalapozatlan, mindenféle számítást mellőző lett volna.

I./A/6. További foglalkozás a dráma- és művészettagozatokon

Az I. r. felperes kifogásolta azt a leírást, amely arra vonatkozott, hogy nem lenne biztosított a drámára és művészetekkel történő tanulásra hangsúlyt fektető diákok sorsa. Az I. r. felperes előadta, hogy a fejlesztési tervben az szerepel, hogy minden korábbi képzési forma biztosított lesz az integrációt követően is. Az alperesek szerint ebben az esetben is véleménynyilvánítás történt.

A bíróság ezt a kereseti kérelmet nem találta alaposnak. Egyértelműen úgy ítélte meg, hogy véleménynyilvánításról, értékelésről van szó, hiszen egy iskola megszűntetése, más iskolákkal való összevonása mindig rejt magában kockázatokat a közösségek fennmaradása, a pedagógusok maradéktalan átvétele vagy átáramlása vonatkozásában, így ebben a körben a véleménynyilvánítás szintjén a bíróság szerint a kétely kifejthető.

I./A/7. Az épület átadása a Facultas Alapítványi Iskolának

Az I. r. felperes kifogásolta azt a leírást, mely szerint a Janikovszky Éva Iskola épületét a Facultas Alapítványi Iskolának kívánnák átadni. Az I. r. felperes előadta, hogy a valóságban ilyen szándék és akarat nem fogalmazódott meg. Az alperesek szerint ez csupán egy blogból vett idézet, amelyet pontosan jelöltek ebben a körben. Az alperesek előadták, hogy a blogok természetéből következik, hogy az a szerző véleményét tartalmazza.

A bíróság ezt a kereseti kérelmet alaposnak találta. Az idézett jogszabályokból egyértelmű, hogy a mástól átvett értesülés továbbadásáért is objektív felelősség terheli a sajtószervet, egyébként pedig a cikk más részeiben is megjelenik az, hogy a Facultas Alapítványi Iskola részére kívánnák átadni az épületet. A cikkben kétségtelenül megjelenik ennek a cáfolata is, azonban a kialakult bírói gyakorlat szerint önmagában a személyiségi jogi perek esetében nincs helye „kompenzációnak”, vagyis a jogsértő közlést nem teszi semmissé az, hogy ha azzal ellentétes álláspontot (cáfolatot) is közölnek, figyelemmel a kifogásolt kitétel ismétlődésére is a cikkben belül. A bíróság szerint ez a kitétel azért hordoz sértő tartalmat is, mert gyakorlatilag azt fogalmazza meg, hogy egy jól működő iskolát csupán azért „vernek szét”, hogy épületét más célra hasznosítsák. A bíróság ilyen körülmények között ebben a körben a jogsértést megállapította.

I./B A II. r. felperes kereseti kérelmei**I./B/1. A II. r. felperes, mint a Facultas Gimnázium oktatója**

A II. r. felperes kifogásolta annak állítását, hogy ő a Facultas Humán Gimnáziumban oktatott volna. Az alperesek előadták, hogy bár a valóságot nem kívánják bizonyítani, kétséges, hogy önmagában ez a közlés sértő tartalmat hordoz-e egyáltalán.

A bíróság ebben a tekintetben a jogsértést a rendelkező rész szerint megállapította. A közlésnek az objektív valótlanág mellett azért van sértő tartalma, mert a közlés lényegi eleme az, hogy azért került volna sor az iskola bezárására, hogy annak épületét éppen a Facultas Iskola javára juttassák, tehát itt valamilyen összefonódást, „mutyit” ábrázolnának. Mivel az állítás valóságtartalmát nem bizonyították az alperesek, és ezen indokolás szerint sértő tartalom van a közlésben, a bíróság a jogsértést megállapította.

I./B/2. A II. r. felperes távolmaradása az iskolától, illetve elérhetetlensége

A II. r. felperes kifogásolta a cikk azon leírását, mely szerint a polgármester nem tette tiszteletét az iskolában, fogadóóráján nem elérhető, illetve kerületi döntéshozóval nem sikerült együttműködést kialakítania. Az alperesek részéről előadták, hogy a hivatkozott kitétel kizárólag arra vonatkozik, hogy a polgármester nem járt a döntés bejelentését követően a Janikovszky Éva Általános Iskolában, egyébként pedig a szerző az érdemi partneri együttműködés lehetőségének lehetetlenségéről beszélt. Erről fejtette ki véleményét.

A bíróság ezt a kereseti kérelmet részben találta alaposnak. A II. r. felperes nem bizonyította, hogy járt volna a döntést követően a Janikovszky Éva Általános Iskolában, tehát az ennek hiányára vonatkozó állítás nem valótlan a bíróság álláspontja szerint. Azt ugyanakkor az alperesek nem tudták bizonyítani, hogy kapcsolatfelvételt törekedtek volna a II. r. felperessel, és őt fogadóóráján nem lehetett volna elérni. Ebben a körben ezért a jogsértést a bíróság megállapította, mert úgy ítélte meg, hogy sértő tartalmat hordoz annak nem megalapozott állítása, hogy a II. r. felperes polgármesteri kötelezettségeit a kapcsolattartás vonatkozásában (pl. fogadóóra tartása) nem gyakorolta volna.

I./B/3. A II. r. felperes, mint az NCSSZI főtanácsadója

A II. r. felperes kifogásolta azt a leírást, hogy ő a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet alkalmazottja lenne főtanácsadóként „másodállásban”. A II. r. felperes előadta, hogy alkalmanként adott tanácsot a jelzett intézmények, de juttatás nélkül, és nem főtanácsadóként. Az alperesek ezzel szemben előadták, hogy ha már a tanácsadást a II. r. felperest nem vitatja, akkor a többi elemnek nincs jelentősége, tekintettel arra, hogy nem állították, hogy tevékenységéért juttatást kapott volna. Az alperesi oldal hivatkozott arra is, hogy a perbeli cikk nyilvánvalóan nem munkaügyi, munkajogi közlöny, így a jogi precizitás nem várható el a közleménytől.

A bíróság ezt a kereseti kérelmet alaposnak találta. A bíróság szerint a konkrét megfogalmazás szerint, tehát hogy valaki egy intézmény főtanácsadójaként tevékenykedik, igenis konkrét magyarázat nélkül olyan látszatot kelt, hogy az illető a tevékenységéért anyagi ellenszolgáltatásban részesül. Ez a közlés is valamiféle összefonódásra, „mutyizásra” utal, amelyet az alperesi oldal nem bizonyított, ezért a bíróság a jogsértést ebben a vonatkozásban is megállapította.

II. Jogkövetkezmények

A bíróság az általa indokoltnak talált esetekben a korábbiak szerint a jogsértést a rendelkező rész szerint megállapította a Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pontja alapján. A b) pont alapján az alpereseket eltiltotta a további jogsértéstől, amely a konkrétan megállapított jogsértések megismétlésének tilalmát jelenti. A felperesek elégtétel adására is kérték kötelezni az alperest a Ptk. 84. § (1) bekezdés c) pontja alapján. Az elégtétel adása az ún. objektív jogkövetkezmények közé tartozik. Ez azt jelenti, hogy a személyiségi jogi jogsértés megállapítása esetén arra irányuló kereseti kérelem mellett a bíróság nem mellőzheti az elégtételadás valamely formájának elrendelését. A bíróság ugyanakkor a konkrét forma tekintetében nincs szorosan kötve a kereseti kérelemhez. A bírói gyakorlat alapelve az, hogy lehetőség szerint hasonló nyilvánosságot kell biztosítani az elégtétel adásának, mint amilyen nyilvánosság mellett maga a jogsértés történt. A bíróság ezen általános gyakorlatnak megfelelően azt rendelte el, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított meghatározott időn belül a perbeli cikkel azonos elérhetőséggel kerüljön elhelyezésre a jelen ítélet

rendelkező része, amelyhez kapcsolódóan az alperesek fejezzék ki sajnálkozásukat a megállapított jogsértésekért.

Az I.-II. r. felperesek összességében részlegesen lettek pernyertesek, ezért a bíróság a perköltség viseléséről a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a pernyertesség-pervesztesség arányának figyelembe vételével határozott. Összességében arra a következtetésre jutott, hogy a pernyertesség-pervesztesség aránya közel azonos volt, ezért úgy rendelkezett, hogy a peres felek a képvisellel felmerült költségeiket maguk viselik. A tárgyi illeték-feljegyzési jog folytán le nem rótt illeték viseléséről a bíróság a 6/1986.(VI.26.)IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 14. §-a alapján határozott. Ebben a körben konkrét fizetési kötelezettség csak a II. r. felperest és a II. r. alperest, mint természetes személyeket terheli, figyelemmel arra, hogy az I. r. felperes, illetve az I. r. alperes az illetéktörvény 5. § (1) bekezdése alapján illetékmentességet élvez.

Budapest, 2012. április 26.

dr. Pataki Árpád s.k.

tanácselnök

A kiadmány hitelül:

18